

Profesor Levas Vladimirovas by se letos dožil 90 let

Když jsem byl pozván na mezinárodní vědeckou konferenci *The Library is the Whole World (Biblioteka yra visa pasaulis)* do Vilniusu, věděl jsem o profesoru Vladimirovasovi jen málo.

Konference byla uspořádána na přelomu ledna a února 2002 na jeho počest, ale měla řadu témat včetně aplikace moderních technologií v knihovnách. Moje vystoupení se týkalo digitálního zpřístupnění vzácných dokumentů, což je téma v Litvě velmi aktuální, neboť sbírky knihovny Vilniuské univerzity byly představeny na CD-ROM dokonce jako jeden z pilotních projektů programu UNESCO Paměť světa již před několika lety; další digitalizační projekt se rozběhl i v Národní knihovně Litvy ve spolupráci s Institutem matematiky a informatiky.

Ale zpět k profesoru Vladimirovasovi. V 60. letech byl prvním neamerickým ředitelem knihovny OSN v New Yorku a nestal se jím náhodou. Vedl knihovnu po dvě plná funkční období od roku 1964 do roku 1970. Díky němu začala být knihovna OSN automatizována, aby se tak snížila propast mezi jejím vybavením a americkými knihovnami.

Předtím pracoval jako ředitel knihovny Vilniuské univerzity a zasloužil se o navrácení zpět do Vilniusu asi 15 000 knih vytištěných v 16.–18. století. Tyto tisky byly rozptýleny po mnoha ruských a ukrajinských knihovnách v důsledku uzavření Vilniuské univerzity carskou administrativou v roce 1832. Již před druhou světovou válkou bylo učiněno mnoho pokusů vrátit rozptýlené historické fondy zpět, ale v té době byl Vilnius okupován Polskem a v důsledku toho Sověti odmítli o navrácení s Litevci diskutovat (hlavním městem nezávislé Litvy byl tehdy Kaunas).

Po válce dosáhl Levas Vladimirovas téměř zázraku a podařilo se mu vrátit zpět do Vilniusu i některé velmi vzácné tisky včetně *Apostoláře* Franciska Skoryny z roku 1525, jenž byl vlastně prvním tiskařem v Litevském velkovévodství. Z Oděsy se mu podařilo získat zpět první tištěnou litevskou knihu, *Katechismus* Martina Mažvydase (1547) – do dnešního dne se dochovaly jen dva exempláře; druhý je v Toruni. Byla to mnohdy práce vpravdě detektivní, ale podstatou knihovny jsou její sbírky, a to pan profesor věděl. Jejich vrácením zpět se mu zároveň podařilo potvrdit kontinuitu staré Vilniuské univerzity a její knihovny.

Je třeba si připomenout, že knihovna Vilniuské univerzity byla založena Jezuitským kolegiem v roce 1570 a získala mnoho vzácných publikací formou darů od významných osobností. Když byla univerzita uzavřena, stala se de facto městskou veřejnou knihovnou.

Levas Vladimirovas byl rovněž řadu let předsedou sekce knihovnického vzdělávání IFLA a dodnes na něj mnozí s láskou vzpomínají. To je také prosté vysvětlení přítomnosti Bendika Rugaase, nyní generálního ředitele sekce

pro výchovu, kulturu a kulturní dědictví, mládež a sport Rady Evropy, na zahájení konference ve Vilniusu.

Po návratu z New Yorku byl Levu Vladimirovasovi nabídnut post ředitele Leniny knihovny v Moskvě, případně ředitele Vsesvazové knihovny zahraniční literatury. Ale on se chtěl vrátit domů do Vilniusu a také to udělal. Díky němu se spolu

s dalšími třemi sovětskými knihovnami stala knihovna Vilniuské univerzity depozitní knihovnou publikací OSN – a přitom Litva nebyla jako Ukrajina a Bělorusko členským státem OSN!

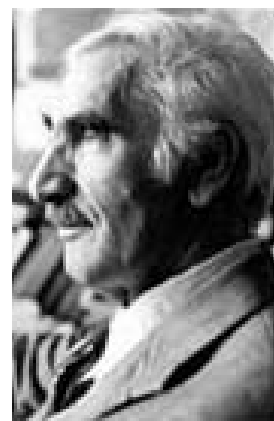
Levas Vladimirovas také zřídil v rámci Vilniuské univerzity katedru knihovnictví a téměř dvacet let ji vedl. Od roku 1973, kdy byla rozdělena na dvě části, pak vedl katedru vědeckých informací, a to až do roku 1990. V současné době je pokračovatelkou této tradice Fakulta komunikací na Vilniuské univerzitě skládající se z Integrovaného informačního centra, Institutu žurnalistiky, Institutu znalostního managementu a Institutu dokumentové komunikace, v jehož rámci působí katedra knihovnictví a informačních věd a katedra knižní kultury. V podstatě lze říci, že právě tyto dvě katedry pokračují v práci Levase Vladimirovase.

Levas Vladimirovas studoval němčinu a angličtinu na Univerzitě v Kaunasu a ekonomii na univerzitách v Kaunasu a ve Vilniusu. Za druhé světové války se zúčastnil válečných bojů proti Německu a byl mnohokrát raněn. Napsal a publikoval nejprve litevsky a pak rusky historii knihy, významné jsou jeho další publikace z historie knihtisku (F. Skoryna, I. Fjodorov, J. Lettou – jeden z prvních anglických knihtiskařů litevského původu), historie litevských knihoven a samozřejmě další publikace z oblasti knihovnictví.

Profesor Vladimirovas zemřel v roce 1999, vychoval řadu nástupců, kteří jsou vynikajícími pokračovateli jeho díla. Odborníky z katedry knihovnictví a dalších částí Fakulty komunikací Vilniuské univerzity můžete potkat na mnoha mezinárodních setkáních a v mnoha evropských projektech, a to i tam, kde v jiných zemích uvidíme spíše pracovníky z národních knihoven. Vždy velmi dobře připravení, s velkým rozhledem, plynou angličtinou. Jejich slova mají velkou váhu a jsou brána vážně. Přednášejí v zahraničí včetně EU, školí v rámci programů Open Society Fund, a to nejen v zemích bývalého SSSR.

Doma pak mají velkou zásluhu na rozvoji litevského veřejného knihovnictví moderního typu v 90. letech.

Na počest profesora Vladimirovase byla uspořádána nejen výše uvedená mezinárodní konference, ale také výstava o jeho životě a díle, nesmírně zajímavě zachycující bohatý a plný život člověka s velkým kulturním rozhledem od jeho narození roku 1912 v litevském Telšiai až po jeho smrt před dvěma roky. Bohatý a činorodý život. To

jsem si uvědomil ve chvíli, kdy jsme mu přinesli květiny na národní hřbitov ve Vilniusu.

Vilniuská univerzita vydala všechny referáty konference v rámci pravidelně vycházejícího sborníku vědeckých prací univerzity, dále vyšla personální bibliografie Levase Vladimirovase a knižní výbor z jeho článků.

Adolf Knoll
Národní knihovna ČR